

Галузь відновлюваної енергетики в Україні

Щомісячний моніторинг

09 Листопада 2020

Європейсько-українське
енергетичне агентство

Зміст

Статистика виробництва ВДЕ.....	2
Моніторинг виконання Меморандуму та ЗУ № 810-ІХ	5
Інформація про розрахунки за електроенергію за «зеленим тарифом»	6
Конституційне провадження проти ВДЕ.....	6
Прогнозовані обсяги виробництва електроенергії ОЕС України на 2021 рік.....	9

Статистика виробництва ВДЕ

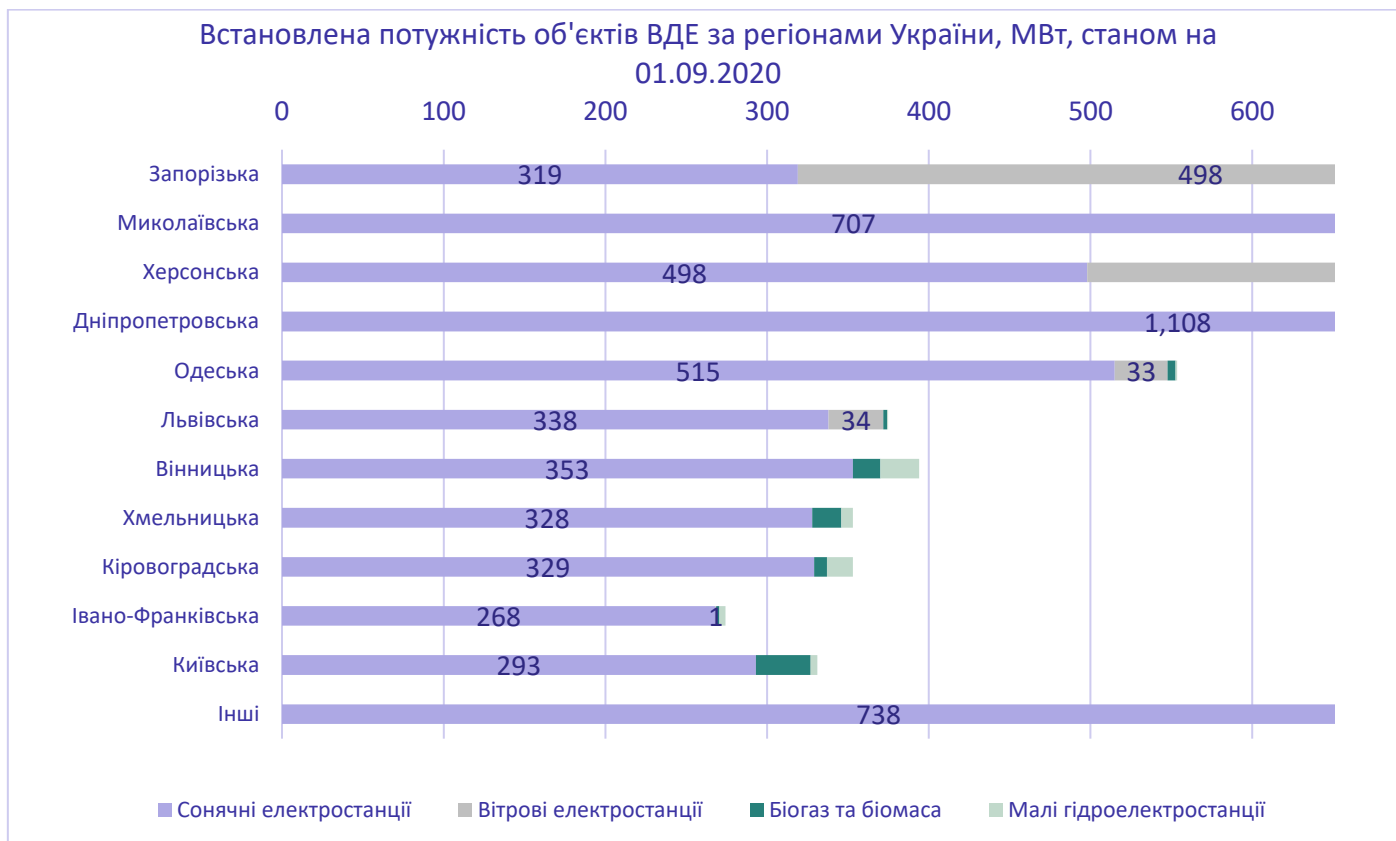
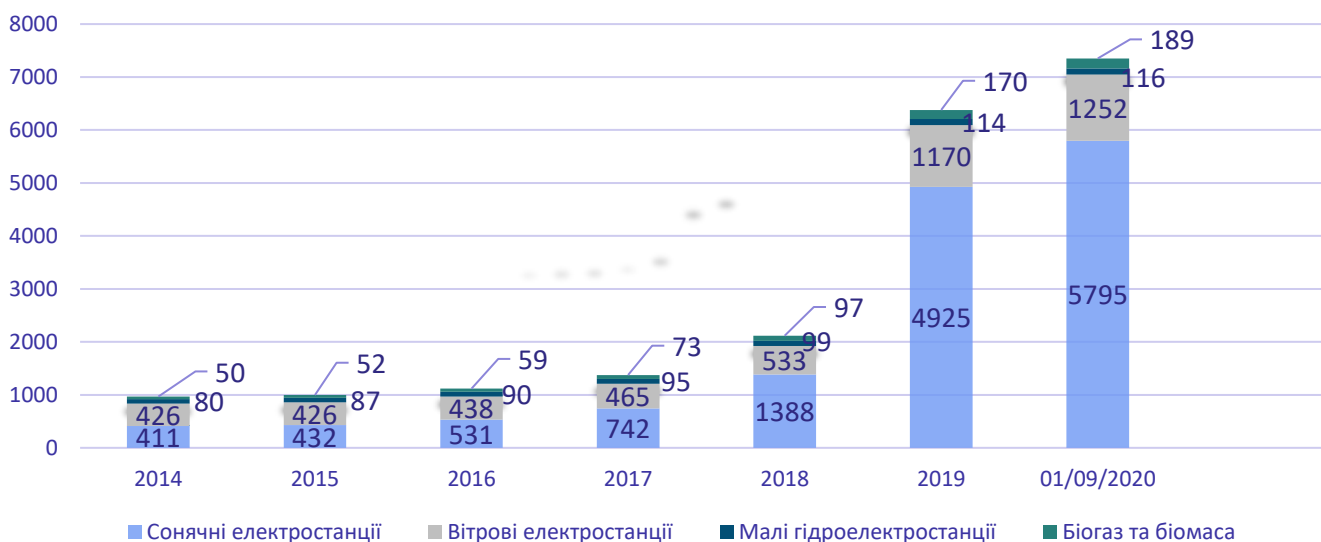
Встановлена потужність енергосистеми України станом на вересень 2020 року¹:

¹ <https://ua.energy/vstanovlena-potuzhnist-energosityemy-ukrayiny/>

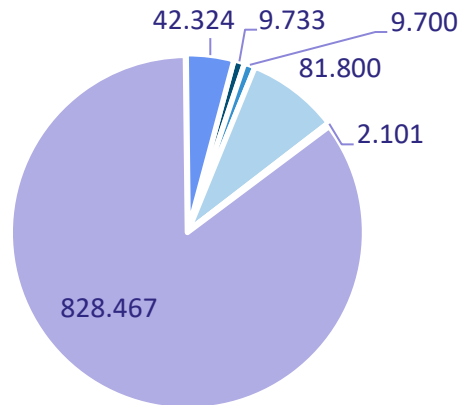
Загальна встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики станом на 01.09.2020 складає 7352 МВт².

Встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики,
2014 - 2020, МВт
джерело: НКРЕКП

² <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

Встановлена потужність по об'єктах ВДЕ у 2020 році, МВт

- Біогаз
- Біомаса
- Вітроелектростанції
- Малі гідроелектростанції
- Наземні сонячні електростанції
- Фасадні сонячні електростанції

На кінець 2020 року прогнозується, що в енергетичній системі будуть побудовані потужності 1,5 ГВт енергії вітру, 5,5 ГВт сонячної енергії та 800 МВт малих СЕС домогосподарств.

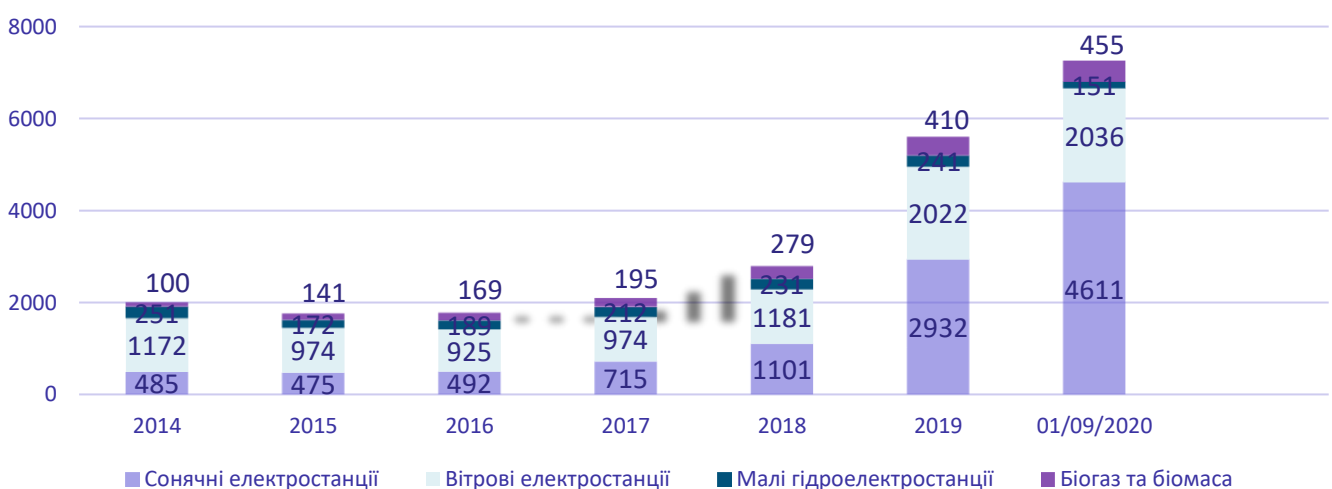
Загальне виробництво електроенергії з початку року станом на 01.09.2020 складає 7253 млн кВт*год³ за даними НКРЕКП.

За жовтень 2020 року, за даними Міністерства енергетики України, ВДЕ виробили 759,2 млн кВт*год електроенергії, або 6,7%⁴.

Виробництво електроенергії об'єктами ВДЕ (2014 - 2020), млн.

кВт*год

джерело: НКРЕКП

³ <https://www.nerc.gov.ua/?id=50471>

⁴ http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article.jsessionid=3A493C7DF96AC1B09FFC0B8C5E68A7AF.app1?art_id=245485338&cat_id=35109

Моніторинг виконання Меморандуму та ЗУ № 810-ІХ

Станом на 10 листопада 2020 року 5 місяці від моменту підписання Меморандуму про Взаєморозуміння та 3 місяці з моменту набрання чинності Закону України №810-ІХ, щодо зниження «зелених» тарифів для виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії (ВДЕ).

Реєстрація і підтримка Урядового законопроекту та підтримка його під час проходження слухань у профільному комітеті ВРУ.	Майже за місяць Закон України 810-ІХ було прийнято більшістю народних депутатів у ВРУ 21 липня 2020 року. ⁵
Надання права ДП «Гарантованому покупцю» на здійснення продажу електричної енергії, виробленої з ВДЕ на аукціонах за двосторонніми договорами	Протягом жовтня «Гарантований покупець» здійснював продаж електроенергії вироблену з ВДЕ на аукціонах, ціни продажу в середньому зростали на 30-40% від стартових позицій. Аналіз ефективності механізму наразі опрацьовується.
Вдосконалення процедури організації і проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки	Прийнято в Законі України 810-ІХ.
Стабілізаційне застереження	Закону України № 810-ІХ включає, проте в Законі України “Про режим іноземного інвестування” додано, що можуть відбуватися зміни податкового регулювання.
100% оплата виробникам е/е з ВДЕ, що мали настати з 01 серпня 2020 року.	100% оплати за серпень, 92% за вересень, 7,6% за жовтень.
Погашення наявної заборгованості 22,4 млрд грн що накопичилась за період до 01 серпня 2020 року перед виробниками е/е з ВДЕ. 40 % у 4 кварталі 2020 року; по 15 % відсотків щокварталу впродовж 2021 року.	Законопроект 4119 ⁶ передбачає можливість надання державних гарантій Укренерго для отримання кредиту від банківських установ, пройшов перше читання у ВРУ. Законопроект 4151 ⁷ щодо можливості випуску облігації внутрішньої державної позики чекає на розгляд. У підсумку немає впевненості щодо джерел погашення боргу.
Розробка та впровадження механізму компенсації виробникам за невикористану електричну енергію з ВДЕ.	За результатами громадських обговорень механізм щодо компенсації погоджено. Прийняття постанови НКРЕКП відбудеться орієнтовно в середині листопада 2020 року.
Підвищення тарифу за послуги передачі е/е ПрАТ «НЕК «Укренерго» на достатній рівень.	3 грудня 2020 року прийнято рішення НКРЕКП підняти тариф до 312,76 грн/МВт-год. ⁸

⁵ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810-20#Text>

⁶ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70002

⁷ http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70002

⁸ http://www.nerc.gov.ua/data/filearch/Materialy_zasidan/2020/lystopad/04.11.2020/p11_04-11-20.pdf

	20% обсягу «зеленого» тарифу з Державного Бюджету досі не передбачено ні на 2020 рік, ні на 2021
Право виробників е/е з ВДЕ виходити з балансуєчої групи Гарантованого покупця	Пропозиції до Законопроекту надіслано ЄУЕА До міністерства енергетики України. Новин про розгляд пропозицій до законопроекту немає.
Пом'якшення умов реструктуризації кредитних угод в українських банках	Короткостроково відбулась реструктуризація кредитних угод, за інформацією отриманої від деяких учасників ринку.
Стимулювання систем балансування і накопичення енергії	Без змін. Не виконано
Проведення аукціонів з розподілу квот підтримки ВДЕ до кінця 2020 року	Без змін. Не виконано.

Інформація про розрахунки за електроенергію за «зеленим тарифом»

Конституційне провадження проти ВДЕ

47 народних депутатів України 17.07.2020 звернулись до Конституційного Суду про визнання неконституційними законодавчі положення Закону України № 555-IV "Про альтернативні джерела енергії" від 20 лютого 2003 року та Закону України № 2019-VIII "Про ринок електричної енергії" від 13 квітня 2017 року. На думку народних депутатів, при прийнятті закону "Про

альтернативні джерела енергії”, Верховна Рада вийшла за межі своїх повноважень, втрутившись у сферу конституційних повноважень виконавчої гілки влади, безальтернативно встановивши коефіцієнти та механізми розрахунку “зеленого” тарифу, чим позбавила виконавчу владу його дискреції та повноважень його змінювати. Таким чином, з’явилась загроза визнання “зеленого” тарифу в Україні неконституційним.⁹

Хронологія розгляду та роль галузевих асоціацій, включаючи ЄУЕА, висвітлена в попередньому випуску Огляду галузі відновлюваної енергетики від 05 жовтня 2020.¹⁰

2 листопада відбулася фахова дискусія на тему: «Конституційне провадження проти ВДЕ: український феномен»¹¹

Учасниками прес-конференції були: Олександра Гуменюк, директор Європейсько-українського енергетичного агентства (модератор); Ярослав Чекер, юридичний радник компанії Арцінгер; Юлія Кириченко, співголова ради Реанімаційного пакету реформ, експертка з конституційного права; Ксенія Смирнова, д.ю.н., професор, професор кафедри порівняльного і європейського права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Андрій Зінченко, член правління Асоціації проз’юмерів; Магнус Йохансен, віцепрезидент з розвитку бізнесу компанії NBT (інвестор у вітрову енергетику).

Ярослав Чекер, юридичний радник компанії Арцінгер, зазначив можливі наступні наслідки у випадку прийняття Конституційним Судом України рішення щодо неконституційності деяких положень статті 9-1 та статті 9-2 Закону України «Про альтернативні джерела енергії» та положень деяких частин статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії»: певні інвестори подадуть trigger notice проти держави Україна до Міністерства юстиції України і згодом будуть подавати позови до міжнародних арбітражів про захист своїх іноземних інвестицій; банкрутство таких виробників, дефолти по кредитним договорам оскільки дуже багато проектів фінансувалися і українськими і іноземними банками; не надходження податкових платежів від ринку зеленої енергетики. Так наприклад минулого року ринок альтернативної енергетики сплатив понад 20 млрд. грн. податків і це достатньо суттєвий внесок в державну скарбницю особливо якщо порівняти з внеском виробників енергії з традиційних джерел; руйнування іміджу України як надійного партнера, як місце для здійснення інвестицій, тому інвестиційний клімат буде зруйновано; скасування зеленого тарифу торкнеться не тільки інвесторів, не тільки виробників енергії, а й багатьох суміжних галузей, зокрема будівельної; негативний вплив на банківську сферу адже багато українських проектів були профінансовані не тільки державними банками Ощадбанк, Укргазбанк, але й важливими міжнародними партнерами, такими як ЄБРР, IFC, World Bank, NEFCO, Чорноморський банк розвитку та ін. І останній аргумент, але він дуже важливий, соціально значущий, це те, що буде втрачено дуже багато робочих місць».

На думку Юлії Кириченко, співголови ради Реанімаційного пакету реформ (спілка 27 неурядових громадських організацій, яка об’єдналася заради просування реформ в різних сферах в інтересах українського суспільства й розвитку держави), «скасування “зеленого тарифу”

⁹ http://www.ccu.gov.ua/sites/default/files/3_332_2020.pdf

¹⁰ https://euea-energyagency.org/wp-content/uploads/2020/10/SHHomisyachnyy-monitoryng-VDE_05.10.2020-1.pdf

¹¹ https://www.youtube.com/watch?v=BoUwHuEWDcw&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3Qp7wwMglxTmL4swYd2ThQKkYLQbIM3HtOWZupMu_RBJZ40cQRNdHsEaE

приведе в майбутньому до розбалансування держаного бюджету. Запровадження фактично “зеленого тарифу” не вимагало якихось витрат з державного бюджету, тому не зрозуміло на чому базується така аргументація народних депутатів України. Більш того слід зазначити що, 21 липня коли були внесені зміни до статті 9-1, 9-2, вже після встановлення тарифу Регулятором, це призвело до зниження «зеленого» тарифу.»

За словами **Ксенії Смирнової, д.ю.н., професор, професор кафедри порівняльного і європейського права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка**: «По суті своїй, Закон України «Про альтернативні джерела енергії», внесені зміни до Закону, зокрема зазначені статті 9-1, 9-2, і взагалі цей Закон був прийнятий на виконання зобов'язань України перед ЄС. Саме Директива 2009/28 має бути імplementована в українське законодавство під час виконання Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом.»

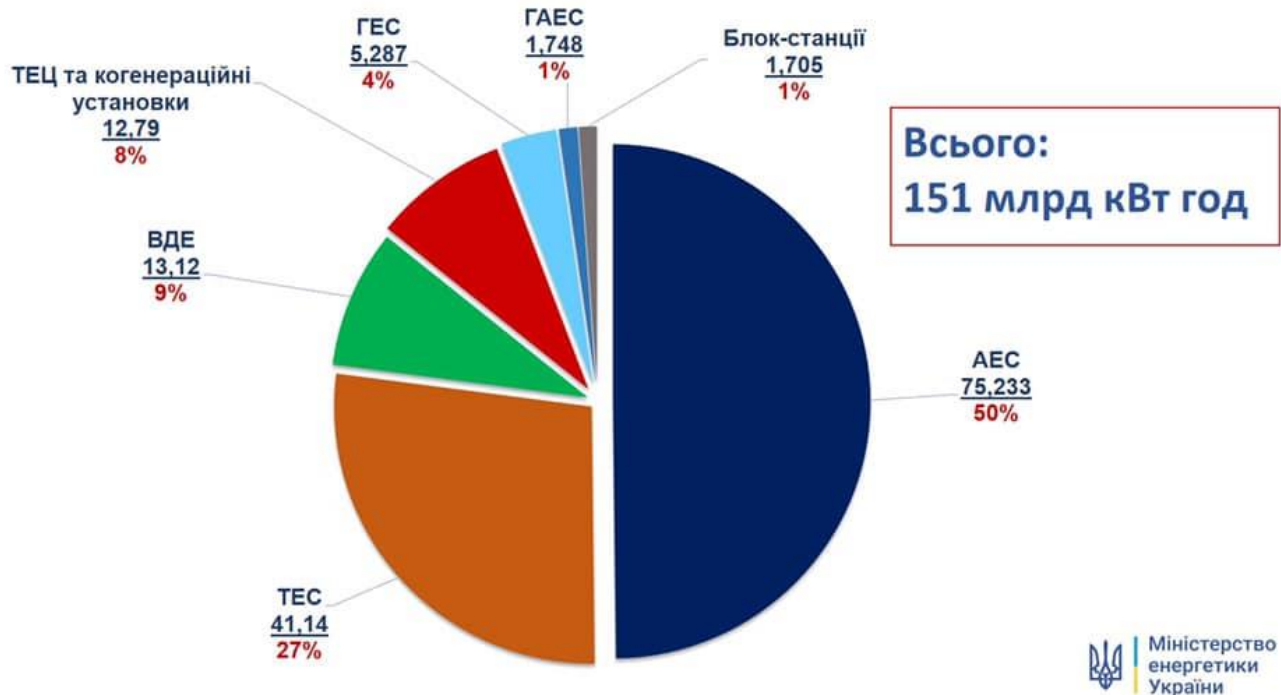
Магнус Йохансен, віце-президент з розвитку бізнесу компанії NBT наголосив, що «відновлювана енергетика – паливо, на якому радянська машина, яка базується на старій вугільній генерації, могла б довести Україну до точки Б, до Європи. Але додаючи токсинів в це паливо, машина не буде рухатися, і Україна залишиться в точці А». На його думку Україна серйозно страждає від дефіциту підтримки відновлюваної енергетики і ставить під загрозу своє європейське майбутнє.

Андрій Зінченко, член правління Асоціації проз'юмерів зазначив, що «політичний режим створює так званий системний булінг всієї галузі ВДЕ. Якщо зараз скасовується «зелений» тариф як такий, то і для малих домогосподарств він також відміняється, бо для нього не буде існувати правової підстави. А на сьогодні за останніми даними Держенергоефективності їх налічується 27600 власників, загальною потужністю 712 МВт, розміром інвестицій 560 млн. Євро, і тепер 47 депутатів вирішили “розкуркулити” цих власників».

Олександра Гуменюк, директор ЄУЕА підсумувала наступне: «Для іноземних та українських інвесторів - це ризики позбавитися «зеленого» тарифу; знову це період невизначеності для майбутніх інвесторів, мабуть до лютого 2021 року - це той кінцевий строк до якого має врешті Конституційний Суд України прийняти рішення щодо конституційності або неконституційності, що негативно впливає на інвестиційну привабливість самої України і підвищує її політичні ризики, що в подальшому впливає на підвищення вартості залученого капіталу. Тому, я хочу сказати, що ми не припиняємо боротися, відстоювати право України на збільшення частки відновлюваних джерел енергії, на збільшення частки чистих технологій і закликаю всіх бути небайдужими, теж долучатися до процесу щоб відстоювати право України бути екологічно чистою країною».

Прогнозовані обсяги виробництва електроенергії ОЕС України на 2021 рік¹²

Прогнозні обсяги виробництва електричної енергії ОЕС України на 2021 р,
млрд кВт год

В перших числах листопада 2020 року Міненерго презентувало прогнозовані обсяги виробництва електроенергії на 2021 рік. Під час презентації Міненерго озвучило, що близько 12% планується обмеження виробництва електроенергії виробленої з ВДЕ у 2021 році (500 млн. кВт/год енергії з вітру та 1 млрд. кВт / год енергії з сонця) у період з березня по листопад/грудень. Відповідно, Постанова НКРЕКП № 641 щодо відповідальності за небаланси оновлюється.

¹² http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/publish/article?art_id=245487361&cat_id=245183250